

Základy interkulturní práce a interkulturní komunikace na školách

Informace pro účastníky kurzu

Anotace: Cílem kurzu je seznámit pedagogické pracovníky s konceptem interkulturní práce, jejím vývojem a aplikací v ČR, a připravit je k výkonu interkulturní práce na školách. K základním kompetencím interkulturního pracovníka patří zprostředkování účinné komunikace při jednání mezi migranty, veřejnými institucemi a dalšími subjekty, poskytování základního sociálního poradenství, tlumočení, prevence nedorozumění a konfliktů a schopnost interkulturního jednání a pochopení. Kurz se zaměří na poradenské, mediační, tlumočnické a hlavně interkulturní dovednosti účastníků, které jsou pro výkon interkulturní práce nezbytné. Zároveň je cílem kurzu prohloubení znalostí účastníků v oblasti migrace a integrace, problematiky vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem (OMJ) a obecně aplikací inkluzivních opatření ve školách. Značná část výuky bude probíhat ve formě seminářů a praktických cvičení, které budou vždy zasazené do kontextu vzdělávání dětí a žáků s OMJ a harmonického soužití s lidmi z jiných kultur, a zprostředkují tímto cenné rady a doporučení, jak se s určitými situacemi vypořádat. Prezenční výuka bude doplněna odbornou praxí na vybraných MŠ, ZŠ, SŠ, v rámci které budou mít účastníci kurzu možnost procvičit získané interkulturní dovednosti a prohloubit své znalosti v oblasti vzdělávání dětí a žáků s OMJ.

POVINNOU SOUČÁSTÍ KURZU JE:

- úvodní setkání
- 50 hodin prezenční výuky + vyplnění 3 reflexních zpráv
- práce na projektu ve skupině (závěrečná zkouška)
- 30 hodin praxe ve vybrané MŠ/ZŠ/SŠ na území HMP pod vedením mentora odborné praxe (praxe bude probíhat prezenčně nebo podle aktuální epidemiologické situace online/hybridně)
- průběžná a závěrečná evaluace kurzu

Podmínkou účasti na kurzu je znalost českého jazyka a dalšího cizího jazyka na úrovni min. B1/B2. Účast na kurzu je bezplatná. Kurz je koncipován jako prezenční. Podle aktuální epidemiologické situace na konci srpna je možné, že kurz bude probíhat online přes platformu ZOOM, případně hybridně (prezenčně/online).

KONTAKTY

Mgr. Natallia Allen / Koordinátorka kurzu, E-mail: allen@inbaze.cz, GSM +420 733 785 680

Anna Darašenka / Koordinátorka kurzu, E-mail: darashenka@inbaze.cz, GSM +420 777 190 633

[Přihlašovací formulář](#) (do 20.8.2021)

Harmonogram kurzu

blok	den	datum	čas	předmět výuky	lektor	místo výuky	adresa
	úterý	24.08.2021	14:30 - 17.30	Úvodní setkání Migrace a integrace (2h)	Mgr. Natallia Allen, Anna Darašenka Mgr. Jan Matěj Bejček	InBáze z.s.	Legerova 50, Praha 2
1	čtvrtek	26. 08. 2021	13.00-14.30 15:00– 17:30	Interkulturní práce v ČR (2h) Legislativa, inkluze a inkluzivní vzdělávání (3h)	Mgr. Natallia Allen PaedDr. Dagmar Kapustová	Pražské kreativní centrum	Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město
	pátek	27. 08. 2021	9.30-12.00 13:00 - 17:00	Proces začleňování dětí s OMJ v MŠ (3h) Základy mediace (5h)	Mgr. Pavla Benešová DiS. et DiS. Mgr. Andrea Csirke	Pražské kreativní centrum	Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město
	sobota	28.08. 2021	09:30 – 15:30	Interkulturní komunikace (6h)	Mgr. Dana Moree, Dr.	Pražské kreativní centrum	Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město
2	středa	15. 09. 2021	15.00 - 17.30	Interkulturní práce v ČR (3h)	Oksana Belkova	Pražské kreativní centrum	Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město
	čtvrtek	16.09.2021	15.00 - 17.30	Klíčoví aktéři ve výchovně- vzdělávacím procesu (3h)	PaedDr. Dagmar Kapustová	Pražské kreativní centrum	Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město

	sobota	18. 09. 2021	09:30 – 15:30 15:45 - 17:15	Psychologické aspekty migrace (6h) Postavení interkulturního pracovníka ve výchovně-vzdělávacím procesu (2h)	Mgr. Daria Kovářová Mgr. Natallia Allen	Pražské kreativní centrum	Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město
3	středa	29. 09. 2021	15:00 – 17:30	Proces začleňování studentů s OMJ v SŠ (3h)	Mgr. Ganna Perederko	Pražské kreativní centrum	Staroměstské nám. 4/10 00 Staré Město
	čtvrtek	30.09.2021	14:30 - 17:45	Tlumočení v interkulturní práci (4h)	Mgr. Jiřina Holcupová	Pražské kreativní centrum	Staroměstské nám. 4/1 110 00 Staré Město
	sobota	02. 10. 2021	09:30 – 12:00 13:00 – 17:30	Proces začleňování žáků s OMJ v ZŠ (3h) Základy poradenství (5h), ukončení kurzu	Mgr. Anna Ignatěha Mgr. Jan Matěj Bejček Anna Darašenka Mgr. Natallia Allen	InBáze z.s.	Legerova 50, Praha 2
	sobota	13. 11. 2021	09:30 – 17.00	Zkouška	Mgr. Natallia Allen	InBáze z.s.	Legerova 50, Praha 2

Obsah kurzu

Modul 1. Interkulturní práce

Tematický blok 1: Migrace a integrace v ČR

V tomto úvodním bloku účastníci kurzu budou mít možnost reflektovat aktuální trendy v oblasti migrace a integrace v ČR (integrační opatření, koncepce integrace cizinců na území hl. m. Prahy). Účastníkům budou představeni klíčoví aktéři, kteří v této oblasti v ČR působí (MVČR, SUZ, PČR, NNO).

Mgr. Jan Matěj Bejček

Tematický blok 2: Interkulturní práce v ČR

Během tohoto bloku budou účastníci kurzu seznámeni s vývojem interkulturní práce v ČR. Účastníkům budou představeny kompetence interkulturních pracovníků formulované v Národní soustavě kvalifikací a aktuální situace na poli interkulturní práce, včetně výkonu interkulturní práce ve školských zařízeních. Účastníci kurzu budou seznámeni s různými formami interkulturní práce v neziskovém sektoru, ve veřejných institucích a na školách na základě konkrétních příkladů z praxe. Současně budou reflektována hlavní etická dilemata interkulturní práce. Výuka bude probíhat formou přednášek doplněných o skupinovou diskusi, práce s texty a interaktivní cvičení (práce s kazuistikami). Během skupinových diskusí budou nastíněny i limity, na něž interkulturní práce naráží (udržitelnost, nedostatek kvalifikovaných pracovníků, nedostatečné povědomí o profesi apod.).

Mgr. Natallia Allen, Oksana Belkova

Tematický blok 3: Základy poradenství a mediace

Účastníci kurzu budou seznámeni se základy poradenských dovedností, které jsou součástí práce interkulturního pracovníka. Během výuky bude představen proces poradenství, jeho fáze a dovednosti poradce (např. navázání kontaktu, vytvoření bezpečného prostředí, práce se zakázkou). Účastníkům budou představeny základní pojmy, cíl mediace, důvody volby mediace a oblasti, kde se nejvíce využívá (typy sporů), dále také principy, fáze mediace, role a zázemí mediátora. Účastníci si procvičí některé poradenské a mediační dovednosti, jako je např. aktivní naslouchání.

Součástí tohoto bloku také budou kazuistické semináře, během kterých se procvičí poradenská složka interkulturní práce s důrazem na témata z oblasti školství.

Mgr. Jan Matěj Bejček, Anna Darašenka, Mgr. Natallia Allen, Mgr., Andrea Csirke

Tematický blok 4: Interkulturní komunikace

Vyjasnění očekávání účastníků - po představení obsahu bloku bude s účastníky vedena řízená diskuze metodou sociometrie. Diskuze bude zaměřena především na to, co si účastníci z výuky chtějí odnést, zda jsou orientováni spíše na kognitivní nebo dovednostní složku kurzu. Práce se sebou - práce s interkulturními tématy vyžaduje kromě znalostí a dovedností pedagogického charakteru i určitou míru interkulturní senzitivity a schopnost reflexe vlastní práce. Po úvodním tréninku interkulturní senzitivity se účastníci zaměří na to, jak pracovat s identitou a kulturními rozdíly. Účastníkům bude představen jeden z nástrojů zaměřený na reflexi vlastního prožívání - koncept strachů a potřeb (více viz Moree, D., Základy interkulturního soužití). Kulturní rozdíly - účastníci budou seznámeni s různými úrovněmi, na kterých se mohou setkat s kulturními rozdíly a budou reflektovat situace, ve kterých kulturní rozdíly hrají důležitou roli.

Mgr. Dana Moree, Dr.

Tematický blok 5: Komunitní tlumočení

Během tohoto bloku bude účastníkům představen koncept komunitního tlumočení a jeho specifika především s ohledem na to, že se jedná o tlumočení nejen mezi různými jazyky, ale také mezi kulturami a různými sociálními kontexty, které je občas potřeba vysvětlovat komunikujícím stranám. Účastníci se seznámí s etickými zásadami, jimiž se komunitní tlumočnický řídí, a se základními technikami, které při tomto tlumočení využijí (konsekutivní tlumočení, šeptané simultánní tlumočení a tlumočení z listu). K osvojení tlumočnických technik přispěje praktický nácvik s využitím "role play" a simulace komunikačních situací. Dle profilu účastníků budou využity buď nácvikové techniky pouze v českém jazyce, nebo v kombinaci s cizím jazykem. Důraz bude kladen na tlumočení situací vyplývajících z potřeb každodenní komunikace mezi školou a rodinami žáků s odlišným mateřským jazykem.

Mgr. Jiřina Holkové

Modul 2. Vzdělávání dětí a žáků s OMJ

Tematický blok 1: Legislativa, inkluze a inkluzivní vzdělávání. Klíčoví aktéři ve výchovně- vzdělávacím procesu

Během tohoto bloku účastníci kurzu budou seznámeni s vybranou legislativou (z. č. 561/2004 Sb., z. č. 563/2004 Sb., vyhl. 27/2016 Sb.) a základními pojmy a opatření v oblasti inkluzivního vzdělávání (opatření pro děti a žáky se SVP, tvorba IVP), s důrazem na opatření pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu odlišných kulturních a životních podmínek. Účastníci také získají přehled o systému speciálně-pedagogické podpory a podpory od státu v oblasti vzdělávání dětí a žáků s OMJ. Účastníkům budou představeni klíčoví aktéři a jejich kompetence, zároveň také možnosti spolupráce s NNO v této oblasti.

PaedDr. Dagmar Kapustová

Tematický blok 2: Proces začleňování dětí a žáků s OMJ v MŠ, ZŠ, SŠ

Účastníci kurzu spolu s lektory charakterizují základní principy začleňování dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem do MŠ, ZŠ, SŠ a porovnají příklady dobré praxe. Během tohoto bloku budou reflektované role učitelů a interkulturních pracovníků ve vzdělávání dětí a žáků s OMJ, zároveň také komunikace s rodinou dítěte a žáka s OMJ.

a) Účastníci kurzu se seznámí např. s postupem při zápisu dítěte do mateřské školy, vstupem dítěte do mateřské školy, s problematikou adaptace dítěte s OMJ. b) Důraz se bude také kladen na praktické tipy, jak žákům s OMJ ulehčit vstup do ZŠ a podporovat je během prvních týdnů pobytu ve třídě a potom (např. příprava na příchod, poskytnutí patronů, tvorba komunikačních kartiček, slovníček, obrázkový režim dne, PLPP apod.) a jak se do tohoto procesu může zapojit interkulturní pracovník. c) Účastníci kurzu se seznámí s možnými formami podpory studentů na SŠ a jejich rodin ze strany interkulturního pracovníka (např. poradenská činnost ohledně přijímacího řízení, maturity, nostrifikaci apod., podpora během orientace ve škole, tlumočení rodičům).

Účastníci kurzu získají přehled o aktuální literatuře, metodách, pomůckách, kurzech, webových portálech, které jsou spojené s tématem.

Mgr. Pavla Benešová DiS. et DiS., Mgr. Anna Ignatěna, Mgr. Ganna Perederko

Tematický blok 3: Psychologické aspekty migrace

Během tohoto bloku se účastníci seznámí s psychologickými aspekty migrace dětí a dospívajících a životem v několika kulturách. Účastníci se budou věnovat zejména vybraným psychologickým fenoménům, které souvisejí s adaptací na život ve dvou kulturách a projevují se často ve školním prostředí: fenomén vykořenění, fenomén tichého období, vývoj a hledání identity u dětí a dospívajících a další. Výuka bude probíhat formou přednášek doplněných o skupinovou diskusi a interaktivní cvičení, během kterých budou mít účastníci možnost reflektovat možný dopad psychologických aspektů migrace na proces vzdělávání.

Mgr. Daria Kovářová

Modul 3. Odborná praxe na vybrané MŠ, ZŠ, SŠ

Prezenční výuka bude doplněna odbornou praxí na vybraných MŠ, ZŠ, SŠ, v rámci které účastníci kurzu budou mít možnost procvičit získané interkulturní dovednosti a prohloubit své znalosti v oblasti vzdělávání dětí a žáků s OMJ. Praxe bude zajištěna realizátorem kurzu, který bude mimo jiné poskytovat stážistům organizační a metodickou podporu. Na samotném pracovišti bude vždy praxe vedená mentorem odborné praxe - zástupcem hostitelské organizace. Během praxe se budou účastníci zapojovat do následujících činností (podle požadavků hostitelské organizace):

- *zprostředkování komunikace mezi dětmi a žáky s OMJ, jejich rodinou a personálem školy;*
- *zprostředkování praktických informací o každodenním chodu školy, školského zařízení dětem a žákům s OMJ a jejich rodině (např. Školní řád, pravidla pro omlouvání, režim dne v MŠ/ZŠ/SŠ, informace o stravování apod.);*
- *podpora dítěte/žáka s OMJ v adaptaci na školní prostředí;*
- *základní sociální poradenství pro rodiny dětí a žáků s OMJ/případně studenty SŠ;*
- *předcházení případným nedorozuměním a konfliktům, mediace, vysvětlování kulturních a sociálních kontextů;*
- *zprostředkování kontaktů rodinám dětí a žáků s OMJ na poradenském pracovišti, NNO (právní a sociální poradenství apod.);*
- *poradenství v oblasti začleňování dětí a žáků s OMJ do procesu vzdělávání (účast na přípravě přijetí dítěte/žáka/studenta s OMJ do MŠ/ZŠ/SŠ, podílení se na tvorbě PLPP, účast na přípravě pomůcek, sdílení dobré praxe, metodických materiálů, reflexe psychologických aspektů migrace a jejich dopadů na proces vzdělávání apod.);*
- *účast na/nebo iniciace volnočasových aktivit za účasti dětí a žáků s OMJ;*
- *účast na/nebo iniciace komunitních a školních/mimoškolních aktivit za účasti dětí a žáků s OMJ a jejich rodin a širší veřejnosti.*